

თენგიზ ირემაძე

შუა საუკუნეების ქართული ფილოსოფია

სისტემური მონახაზი მისი

საეტიუიკოს განსაზღვრად

Tengiz Iremadze

MEDIEVAL GEORGIAN PHILOSOPHY

A SYSTEMATIC OUTLINE TO

UNDERSTAND ITS SPECIFICS

თბილისი 2019 Tbilisi

ახალი საქართველოს უნივერსიტეტი
კავკასიური ფილოსოფიისა და თეოლოგიის
სამეცნიერო-კვლევითი არქივი

NEW GEORGIAN UNIVERSITY
Archive of Caucasian Philosophy and Theology

რედაქტორები:

პროფესორი, დოქტორი **ლალი ზაქარაძე**
ასოც. პროფესორი, დოქტორი **გიორგი ხუროშვილი**

Editors: Prof. Dr. **Lali Zakaradze**
Assoc. Prof. Dr. **Giorgi Khuroshvili**

რეცენზენტები: პროფესორი, დოქტორი **მიხეილ გოგატიშვილი**
პროფესორი, დოქტორი **უდო რაინჰოლდ იეკი**

Reviewers: Prof. Dr. **Mikheil Gogatishvili**
Prof. Dr. **Udo Reinhold Jeck**

დაკაბადონება და ყდის დიზაინი: **გიორგი ბაგრატიონი**
Cover design and Book layout: **Giorgi Bagrationi**

პირველი გამოცემა, 2019
First Edition, 2019

© კავკასიური ფილოსოფიისა და თეოლოგიის
სამეცნიერო-კვლევითი არქივი, 2019

© Archive of Caucasian Philosophy and Theology, 2019

დაიბეჭდა შპს „ფავორიტი სტილში“, 2019

ISBN 978-9941-8-1633-8

სარჩევნი

წინათქმა	7
I. შუა საუკუნეების ქართული ფილოსოფია	
და მისი კონტექსტი	9
ენა და ფილოსოფია	11
ქართული ფილოსოფია და	
არაბული აზროვნება	17
„მარადიული ფილოსოფია“?	22
განმანათლებლობა და ფილოსოფია	29
II. შუა საუკუნეების ქართული ფილოსოფიის	
სპეციფიკა	33
რას ნიშნავს რენესანსული	
ყაიდის მოაზროვნე?	35
თარგმანი და კომენტარი	38
„გელათური პროექტი“	40
იოანე პეტრიწი და	
ფილოსოფიური ენის პრობლემატიკა	43
იოანე პეტრიწი – ქართული ფილოსოფიის	
პარადიგმატული ავტორი	47
იოანე პეტრიწის ფილოსოფია ქართული	
აზროვნების კონტექსტში	51
სტოელობა გავლენები	57
ქართული ფილოსოფიური თარგმანის	
თავისებურებანი	60
მშვიდობის პრინციპი	66

III. შუა საუკუნეების ქართული ფილოსოფია და	
ფილოსოფიური ისტორიოგრაფია	71
ევროპოცენტრიზმი ფილოსოფიაში	73
შუა საუკუნეების ფილოსოფია ჰეგელის	
ფილოსოფიის ისტორიის პრიზმაში	75
ჰეგელი და დასავლური აზროვნება	82
ჰეგელის ფილოსოფიური ისტორიოგრაფიის	
პრობლემური საკითხები	85
ევროპოცენტრიზმი და	
ქრისტიანული ფილოსოფია	88
ქართული ფილოსოფიური ისტორიოგრაფია . . .	91
ქართული ფილოსოფია,	
როგორც გზაგასაყარი	98
IV. ქართული ფილოსოფია და კავკასიური	
ფილოსოფია	103
კავკასიური ფილოსოფიის პარადიგმა	105
ფილოსოფიის დასაწყისი	106
ქართული ფილოსოფიის დასაწყისი	111
ტრადიციის მნიშვნელობა ფილოსოფიაში	117
ფილოსოფია საქართველოში და	
კავკასიური ფილოსოფიის კონტექსტი	123
რეზიუმე ინგლისურ ენაზე	125
სახელთა საძიებელი	130
საგანთა საძიებელი	134
ავტორის შესახებ	138

CONTENTS

Foreword	7
I. Medieval Georgian Philosophy and its Context	9
Language and Philosophy	11
Georgian Philosophy and Arab Thought	17
“Eternal Philosophy”?	22
Enlightenment and Philosophy	29
II. The Specifics of Medieval Georgian Philosophy ...	33
What does a Renaissance Thinker Mean?	35
Translation and Commentary	38
“Gelati Project”	40
Ioane Petritsi and the Problems of Philosophical Language	43
Ioane Petritsi – Paradigmatic Author of Georgian Philosophy	47
Ioane Petritsi’s Philosophy in the Context of Georgian Thought	51
The Influences of the Stoics	57
Peculiarities of Georgian Philosophical Translation	60
Principle of Peace	66

III. Medieval Georgian Philosophy and	
Philosophical Historiography	71
Eurocentrism in Philosophy	73
Medieval Philosophy in the Prism of	
Hegel's History of Philosophy	75
Hegel and Western Thought	82
Problematic Issues of	
Hegel's Philosophical Historiography	85
Eurocentrism and Christian Philosophy	88
Georgian Philosophical Historiography	91
Georgian Philosophy as a Crossroads	98
IV. Georgian Philosophy and Caucasian Philosophy ...	103
The Paradigm of Caucasian Philosophy	105
The Beginning of Philosophy	106
The Beginning of Georgian Philosophy	111
The Importance of Tradition in Philosophy	117
Philosophy in Georgia and the	
Context of Caucasian Philosophy	123
Summary	125
Author Index	130
Subject Index	134
About the Author	140